

Aleš Macháček se narodil 28. 7. 1974 v Teplicích, kde i celé dětství vyrůstal. Jeho maminka pracovala jako ředitelka místní školky a otec byl nákupčím technického materiálu pro tamní elektrárnu.

Jako malý tehdejší režim moc nevnímal. Přišlo mu to běžné. Ale když byl o něco větší, začal si všímat znečištění okolního životního prostředí.

Kvůli narušení přirozeného krajinného rázu se v Teplicích na přelomu podzimu a zimy tvořily abnormální inverze. Ovzduší bylo navíc silně znečišťováno chemickými látkami a zplodinami vypouštěnými průmyslovými objekty v okolí. Hodnoty oxidu siřičitého, štiplavě páchnoucího jedovatého plynu, převyšovaly v ovzduší mnohonásobně limity. To mělo za následek i to, že se v Teplicích vyskytovalo mnohem více respiračních problémů a astmat než jinde.

Běžné bývaly zákazy vycházení, sportu a venkovních aktivit, což jej v dětství ovlivňovalo.

„Největší omezení bylo, že člověk nemohl ven a normálně se nadechnout,“

Pamatuje si, že nedaleká řeka Bílina měla po většinu času nějakou hrozivou barvu. Když v Ústí nad Labem něco vypustili z plynárny, tak z toho byl strašlivý smrad, který cítili až do Teplic.

„Často ty mlhy byly žlutý, pamatuju si, když v té pozdější době, třeba v devadesátých letech, tedy když už jsem mohl řídit, tak že byly kolikrát tak silný mlhy, že se prostě nedalo, že se zabloudilo na silnici.“

Vzpomíná, že poměrně často jezdili na školy v přírodě, za čistším ovzduším. Na rozdíl od ostatních dostávali svačiny, jako drobnou kompenzaci.

„Pravidelně jsme jezdili na různé školy v přírodě, dvakrát do roka na tři týdny, nadýchat se čerstvého vzduchu, kus za Prahu, na Sázavu, kde už to bylo lepší.“

Jakýmsi vysvobozením z nepříznivého městského prostředí pro pana Macháčka bývaly také výlety do přírody, kterých se i v pozdějším věku s přáteli hojně účastnil.

„Bylo to někdy v šesté třídě, kdy k nám přišel náš pionýrský vedoucí, který nás začal tahat na trampingu a bylo to naprosto něco jináčího, objevování nového světa, sžití s tou přírodou, abychom se nebáli napít z potoku, myšlení více ekologicky.“

Na to vzpomíná rád, zato ale nesnášel participování na průvodech v pionýrských krojích a s mávátky.

Když pan Macháček končil základní školu, o jeho dalším studiu rozhodl speciální pedagogický pracovník, který se na školách tehdy běžně vyskytoval a jenž posuzoval studijní a kádrové předpoklady daného studenta, což rozhodovalo o tom, na jakou školu student následně půjde. Pan Macháček tak skončil na teplickém elektrotechnickém učilišti.

Tam jej v prvním ročníku zastihla Sametová revoluce. Když se dozvěděl, že se bude v Teplicích pořádat demonstrace za lepší klima, kterou ostatně uspořádal jeho někdejší spolužák ze školky, Zbyšek Jindra, rozhodl se tam spolu se svými přáteli jít. Jeho rodičům se tento nápad moc nezamlouval, hlavně otci, ale nebránili mu. Silným okamžikem, na který dodnes vzpomíná, bylo, když po konci jedné demonstrace s hloučkem ostatních společně prošli město a než se rozešli, tak zpívali Modlitbu pro Martu a státní hymnu. To bylo již po 17. listopadu a věci rychle nabývaly spád. Výsledkem teplických protestů byla veřejná debata s představiteli města konaná 20. listopadu na tamním zimním stadionu.

I přes to, že byla účast na protestech zakázaná, a že školy chodila avíza odrazující od účasti, sám z toho žádný postih neměl.

V 90. letech se ekologická situace začala postupně zlepšovat. Probíhalo odsiřování elektráren a továren a do přírody se vracel život. Velmi to bylo vidět právě v Krušných horách. Byla však i mnohá místa, kde to šlo pomaleji. Hned po dokončení elektrotechnického učiliště v roce 1992 pan Macháček nastoupil do práce na montážích měřicí techniky v elektrárně.

„Pracoval jsem chvíli aj na elektrárně. Tam když člověk ráno zaparkoval autem, tak odpoledne odjížděl a měl ho ... celý od mouru, prostě posypaný černým uhlím, což tak bylo jako normální.“

I když dospívání v tomto kraji nebylo snadné, pan Macháček v tom vidí i nějaká pozitiva. Každá zkušenost přidává něco do života. Díky jeho zkušenostem z Teplic vidí, co se může s naším okolím stát. Své děti bere do přírody a učí je k ní přistupovat s citlivostí a respektem, což je a v budoucnosti bude velmi potřeba.

Na své generaci pan Macháček i dnes vidí do určité míry jistou bázlivost vyjadřovat se. Je tudíž dobré se nebát a jít demonstrovat, říct nahlas, když se nám něco nelíbí.

„Je strašlivě důležité si bránit demokracii, kterou máme.“

Zuzana Smižanská, Julie Černohorská, David Faiereisl, Magda Křivohlávková, Mila Sukailo